

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای ناطق نوری

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه « برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران » که بنایه پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه در جلسات هیأت وزیران مطرح و نهایتاً در جلسه مورخ ۱۳۷۲/۹/۲۸ به تصویب رسیده است، جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می گردد.

اکبرهاشمی رفسنجانی
رئیس جمهوری اسلامی ایران

۳۲۱۹۳

۱۳۷۲ / ۹ / ۲۰

رونوشت:

- دفتر رئیس جمهور
- دفتر معاون اول رئیس جمهور
- دفتر هیأت دولت
- شورای نگهبان ✓
- دفتر معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور
- سازمان برنامه و بودجه. /

لایحه برنامه دوم

توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

۱۳۷۷-۱۳۷۳

ماده واحده و تبصره‌ها

آذرماه ۱۳۷۲

انتشارات سازمان برنامه و بودجه ۷۲/۰۰/۲۶

سازمان برنامه و بودجه

لایحه برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران،
۱۳۷۷-۱۳۷۲: ماده واحده و تبصره‌ها / سازمان برنامه و بودجه - تهران: سازمان برنامه و
بودجه، مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات، ۱۳۷۲.
[۲۶] ص: جدول - (انتشارات سازمان برنامه و بودجه؛ ۱۶/۰۰/۷۲)

۱. ایران - سیاست اقتصادی - قوانین و مقررات. ۲. ایران - سیاست اقتصادی. الف.
برنامه دوم توسعه اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی جمهوری اسلامی ایران،
۱۳۷۷-۱۳۷۲. ب. سازمان برنامه و بودجه. مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و
انتشارات. ج. عنوان.

الف ۱۳۷۲ / ۲۴ / ۲۲۱ HC

لایحه برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی

ایران ۱۳۷۲-۱۳۷۷

ناشر: سازمان برنامه و بودجه. مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات

چاپ اول: ۵۰۰ نسخه، ۱۳۷۲

چاپ و صحافی: مؤسسه زحل چاپ

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

بسمه تعالی

ماده واحده لایحه برنامه پنجساله دوم و تبصره های آن

ماده واحده:

هدف ها، خط مشی ها و سیاستهای کلان و بخشی و برنامه های اجرایی بشرح مندرج در پیوست این لایحه تصویب می گردد.

به دولت اجازه داده میشود از محل منابع بودجه عمومی پیش بینی شده در جدول شماره ۱ الی ۴ لایحه برنامه تا سقف منابع زیر را با توجه به درآمدهای قابل تحقق و بارعامات فواید و مقررات مربوط جهت نخل به هدفهای برنامه اختصاص دهد.

۴۴۷۶۸	میلیارد ریال	سال	۱۳۷۳
۳۸۴۵۲	میلیارد ریال	سال	۱۳۷۴
۴۵۳۴۴	میلیارد ریال	سال	۱۳۷۵
۵۵۱۲۷	میلیارد ریال	سال	۱۳۷۶
۶۵۸۴۹	میلیارد ریال	سال	۱۳۷۷
جمع هزینه های بودجه عمومی در دوره برنامه ۲۳۸۵۳۸ میلیارد ریال			

دولت مکلف است باتوجه به تبصره های این لایحه، زمینه های لازم را بگونه ای فراهم آورد که اجرای هدفها و تدابیر مندرج در پیوست این لایحه و طرحهای سرمایه گذاری از محل منابع بودجه عمومی و ترکیب اموال و اعتبارات و استناد به دولت در سالهای برنامه عملی گردد.

تبصره ۱

دولت موظف است از سال ۱۳۷۲، لوابج بودجه سالانه را منطبق با مفاد این لایحه و با توجه به موارد زیر حداکثر تا ۱۵ آذرماه هر سال به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید و مجلس حداکثر تا ابتدای دهه فجر (۱۲ بهمن)، هر سال لایحه بودجه را تصویب و جهت اجرا به دولت ابلاغ می نماید.

در صورت تحقق درآمدهای ریهالی بیش از ارقام مندرج در جدول شماره ۱. دولت می تواند صرفاً
اعتبارات فصول مختلف را با توجه به افزایش در آمد ریهالی تا سقف ارقام هزینه های جاری و عمرانی مندرج در
جدول شماره ۲ و ۵ افزایش داده و در تدوین لوائح بودجه سالانه منظور نماید.

۱- دولت در صورت عدم تحقق درآمدهای بیش نمی شده. با رعایت اولویتهای برنامه دوم. نسبت به
کاهش اعتبارات فصول مخفف اقدام می نماید.

۲- در صورت افزایش درآمدهای عمومی نسبت به جدول های مندرج در جدول شماره ۲ و ۳. به دولت اجازه
داده میشود نسبت به افزایش اعتبارات حداکثر تا میزان ۱۰ درصد افزایش حاصله در درآمدهای معوض این
لايحه اقدام نماید. افزایش اعتبارات فصول بر اساس اولویتهای تعیین شده در برنامه دوم انجام خواهد شد.
۵۰ درصد دیگر افزایش صرف بازپرداخت بدهیهای دولت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد شد.

۳- جاهجایی اعتبارات بین فصول با رعایت اولویتهای برنامه دوم حداکثر تا میزان ۱۵ درصد مخارمی باشد.

۴- درآمدهای حاصل از مالیاتهای مستقیم به تفکیک ملی و استانی در لوائح بودجه ستوانی منظور شده و
بودجه های استانی شامل درآمد ها و هزینه های در استان در لوائح بودجه سالانه درج میشود.

تیسره ۲

به منظور توسعه مناطق محروم و ایجاد تعادلیات منطقه ای و با توجه به شرایط و استعداد های خاص هر
منطقه. در طول برنامه اقداماتی به شرح زیر معمول میگردد :

۱- مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال. رای امور زیر در مناطق محروم هزینه می شود :

الف - ادامه عملیات طرحهای عمرانی برنامه اول در مسیر های راه معابر روستایی. برق رسانی. بهداشت
و آب رسانی. فضا های آموزشی در روستاها. بیماراری و جمع روستاها و عنایات زیر بنایی چند منظوره و
اشتغال زا.

ب - احداث تاسیسات مخابراتی در مراکز جمعیتی نقاط محروم کشور.

ج - عملیات گازرسی به مراکز جمعیتی در شعاع پنج کیلومتری خط انتقال گاز سراسری -

د - احداث نماهای فرهنگی ، هنری و ورزشی در مراکز جمعیتی نقاط محروم کشور .

ه - عملیات چند منظوره توسعه نواحی ، به منظور اجرای طرحهای توسعه و عمران منطقه ای متناسب با قابلیت ها و استعداد های مناطق محروم .

۲- توسعه فعالیت های تولیدی و اشتغال زا در مناطق محروم از طریق انجام امور زیر مورد حمایت قرار می گیرد :

الف - تامین سوسید لازم به منظور تقلیل سود پرداختی در امور آب ، کشاورزی ، صنعت ، مسکن و امور اجتماعی از محل ردیهای سود تسهیلات بانکی در قوانین بودجه های سنواتی .

ب - اتخاذ روشهای مناسب جهت تامین ، جذب و نگهداری نیروی انسانی مورد نیاز مناطق محروم .

ج - رعایت اولویت در انتخاب و اجرای طرحهای امور اجتماعی ، زیر بنایی و عمومی برای مناطق محروم کشور .

تبصره ۳

از محل اعتبارات فصل تامین اجتماعی معادل ۴۱۸۰ میلیارد ریال برای پرداخت مستقیم کمک معاش ماهانه به اقشار کم درآمد ، شامل خانواده های بی سرپرست ، خانواده هایی که سرپرست آنها از کار افتاده و سرپرستان مناطقی که ادکان با مسن معاش خود را ندارند تخصیص می یابد . این منابع در اختیار دستگاههای ذیربط قرار می گیرد . ۲۵ درصد از اعتبارات این تنصره صرف خود اشتغالی افراد مشمول این تنصره خواهد شد .

ضوابط پرداخت و تعیین افراد واجد شرایط دریافت این کمکها و سایر مقررات مربوط براساس آئین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیات وزیران می رسد .

تبصره ۴

در برنامه دوم سیاست حذف تدریجی سوسید ها ، اشکار کردن آنها و کاهش کالاهای کوبنی بتدریج ادامه خواهد یافت . مقدار کاهش سوسیدها و موارد آنها برحسب افتضا در بودجه های سالانه پیش بینی خواهد شد .

بخشی از درآمد های ناشی از حذف این سوسدها صرف حمایت از افتار کم در آمد می شود .

تبصره ۵

الف - به منظور کمک به تامین عدالت اجتماعی ، کاهش فقر و محرومیت ، ایجاد اشتغال و حمایت از رنگاهای اقتصادی کوچک ، دولت متکلف است در جهت اجرای اصول ۲۳ و ۲۴ قانون اساسی ، ایجاد تعادل در سهم بخشهای دولتی ، تعاونی و خصوصی در اقتصاد کشور ، اعراض سهم فعالیت های اقتصادی بخش تعاونی و همچنین اجرای طرحهای اشتغالزا (خود اشتغالی) ، از طریق پرداخت تسهیلات ارزختم مانگی حمایت های لازم را بعمل آورد .

ب - به منظور هدایت صحیح سیستم مانگی به فعالیتهای خاص ، به دولت اجازه داده میشود بخشی از سود تسهیلات امتیازی اعطایی را بر اساس اولویتهای هر بخش از محل منابع بودجه عمومی تامین و از طریق دستگاه مربوط به سیستم مانگی پرداخت نماید .

تبصره ۶

الف - ماده ۱۰ موافقت نامه جهت اجرای طرحهای عمرانی فقط برای یک بار انجام می پذیرد .

ب - مبادله موافقتنامه اجرایی طرحهای عمرانی جدید صرفاً پس از مراحل دولی انجام می باشد :

- انجام مطالعات توجیه فنی و اقتصادی .

- انجام مطالعه و طراحی اجرایی .

دستور العمل اجرایی این تبصره با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیات دولت می رسد و از

ابتدای شروع برنامه دوم نافذ است .

طرحهای عمرانی بخش دفاعی از مفاد این بند مستثنی می باشند .

تبصره ۷

به منظور ایجاد شرایط لازم جهت ارتقاء توان رقابتی تولیدات داخلی در مقابل واردات موارد زیر اعمال خواهد شد:

الف - کلیه معافیت‌های مربوط به سود بازرگانی و حقوق گمرکی وزارتخانه‌ها، سازمانها، موسسات دولتی و نهاد های انقلاب اسلامی و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است لغو می گردد. هزینه های ایجاد شده ناشی از لغو معافیت‌های سود بازرگانی و حقوق گمرکی دستگاه های دولتی وارد کننده ای که از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند بصورت جمعی - خرجی در لوایح بودجه سالانه پیش بینی می شود.

در زمینه کالاها یا طبقه بندی ویژه ترتیبات خاصی برای واردات با احتساب سود بازرگانی و حقوق گمرکی مقرر اتخاذ خواهد گردید.

در مورد کالاها یا که تولید داخلی آنها به صرفه نیست، تعرفه و سود بازرگانی سالانه در پائین ترین سطح منظور خواهد شد.

ب - نرخهای تعرفه گمرکی و سود بازرگانی در جهت حمایت از تولیدات داخلی و با توجه به درجه نیل به خودکفائی در هر زمینه تنظیم خواهد شد. ادامه این حمایت ها مشروط به این خواهد بود که قسمتی از سود حاصل در هر رشته تولیدی بر اساس برنامه های دستگاه های مربوط در جهت تحقق برنامه های سرمایه گذاری دهد. انتقال و بهبود نكولوژی و مدرن کردن فرآیند های تولیدی همان واحد ها هزینه شود. آئین نامه های اجرایی این بند به نصیبت دولت خواهد رسید.

تبصره ۸

برنامه ایجاد تعهدات خارجی و بازپرداخت آنها به نحوی تنظیم می گردد که پرداخت اصل و فرع این تعهدات منجر به کاهش بانده درحد (۱۵٪) از تعهدات ارزی کشور در سال پایانی برنامه نسبت به سال آغاز آن باشد.

تبصره ۹

در اجرای سیاستهای تعدیل اقتصادی، بهسازی نظام اداری و احوابی کشور و تقلیل حجم تصدی دولت، در

طول برنامه آن دسته از انجمن‌رانی که در قوانین و مقررات موضوعه وجود داشته و رفع آنها منافی اعمال حاکمیت دولت نمی‌باشد، با تصویب مراجع ذیربط لغو میگردد.

تبصره ۱۰

به منظور توسعه صادرات و تامین نیاز سوما به گذاری های تولیدی به روش معاملات به صورت بیع متقابل و نظایر آن سیستم بانکی موظف است ضمن اخذ وثیقه مناسب از طرف ایرانی به نفع طرف خارجی اقدام نماید. آئین نامه اجرایی این تبصره ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب اس لایحه توسط وزارتخانه های تولیدی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیات دولت می رسد.

تبصره ۱۱

دستگاههای اجرایی ذیربط می توانند بمنظور تامین قسمتی از نیازهای ارزی خود از طریق بیع متقابل و روشهای مشابه با آن و پس از موافقت وزارت امور اقتصادی و دارائی و صادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه اقدامات لازم را جهت اجرای مفاد این تبصره در قالب طرحهای زیر بعمل آورند:

الف - شرکت ملی نفت ایران در طرحها و پروژه های توسعه میدان گازی پارس جنوبی، توسعه لایه گازی دالان - کنگان در میدان سلمان، توسعه میدان گازی پارس شمالی، طرح جمع آوری گازهای همراه لایه بنگستان (آماک)، طرح جمع آوری گازهای همراه و تزریق در سه آن درود، احداث پالایشگاه مایعات گازی عملیوه (نهم) و توسعه میدان نفتی دریایی سروش، بلال، سری شی و سری آ.

- وزارت راه و ترابری در طرحهای توسعه فرودگاه بین المللی امام خمینی و سنگ کنترل هوایی کشور.

- وزارت معادن و فلزات در طرح فولاد خراسان، هرمزگان و آذربایجان.

- وزارت جهاد سازندگی در طرح تامین بود ماهی از صید جانوس ماهیان دریای عمان.

دستگاههای اجرایی ذیربط موظفند ضمن اولویت دادن به شرکتهای ایرانی و با مشارکتهای ایرانی - خارجی در انعقاد قرارداد های مذکور، پیش بینی های لازم را در ضمن مناقصات و قراردادها، بمنظور انتقال دانش فنی و بکارگیری توان موجود کشور در زمینه طراحی - مهندسی، ساخت و نصب تجهیزات و ماشین آلات بعمل آورند. سازمان برنامه و بودجه مکلف است پس از حصول اطمینان از انجام مراتب اخیرالذکر دستور گشایش اعتبارات اسنادی مذکور را به بانک مرکزی داده و بر نحوه هزینه و پیشرفت فیزیکی طرحهای فوق الذکر نظارت نماید.

آئین نامه اجرایی این سند طرف سه ماه از تصویب این لایحه توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه و وزارتخانه های ذیربط تهیه و به تصویب هیات دولت خواهد رسید.

ب - به دولت اجازه داده می شود برای اجرای طرح های زیر و سایر طرح های توسعه ای کشور تا سقف ۴/۹ میلیارد دلار از تسهیلات بلاعوض یا اعتباری میان مدت و بلندمدت موسسات مالی خارجی و بین الصللی استفاده نماید.

- احداث سد های کارون سه، کارون چریابی چهار، گرخه و گاوشان.
- احداث خط آهن بافق - مشهد، خط آهن کرمان - زاهدان و بهسازی خط آهن تهران - مشهد.
- طرح توسعه نیشکر.
- طرح های تولید و انتقال نیروی برق.

انتخاب تصمیم در خصوص سایر طرح هایی که می توانند از چنین تسهیلاتی استفاده نمایند به عهده کمیسیونی مشتمل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان برنامه و بودجه و رئیس کل بانک مرکزی می باشد.

آئین نامه اجرایی این سند طرف سه ماه توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیات دولت خواهد رسید.

نصرت ۱۲

بمنظور جلب مشارکت بیشتر بخش غیر دولتی در امور عمومی و خدمات اجتماعی، تولید، انتقال، تجارت، تحقیقات و نگهداری وسره برداری از تأسیسات زیر بنایی و عمومی، به دولت اجازه داده می شود فعالیتهای یاد شده بخش دولتی را به بخش غیردولتی واگذار کند و برای فعال تر شدن این بخش تدابیر و اقداماتی از قبیل اصلاح مقررات، ارائه تسهیلات بانکی، تکمیل سرمایه گذاری زیر ساختی، توسعه و تسهیل ارتباطات و همچنین ترویج تشکلهای و ساختارهای صنعتی، تحقیقاتی و بیجانکاری اتخاذ نماید. فهرست فعالیتها، ترتیبات و آئین نامه اجرایی این نصرت طرف مدت شش ماه توسط سازمان برنامه و بودجه، وزارت اسراف اقتصادی و دارایی و دستگاههای ذیربط تهیه و به تصویب هیات دولت می رسد.

تبصره ۱۳

الف - منظور تسریع در فرآیند واگذاری واحد های دولتی ضمن انتشار اسامی واحد های قابل واگذاری بنحوی عمل میشود که مراحل آماده سازی اس فیصل واحد ها شامل حسابرسی ، تکلیف شرکت در صورت نیاز ، طی مراحل پذیرش در مورد شرکتهایی که از طریق بورس عرضه خواهد شد ، رفع مشکلات حقوقی و سایر موارد طی سال اول برنامه به ترتیبی به پایان برسد که امر واگذاری این شرکتها حداکثر تا پایان برنامه دوم میسر گردد .

ب - منابع حاصل از واگذاریهای مندرج در این نمره برای اصلاح ساختار مالی سایر شرکتهای در دست واگذاری از جمله بازپرداخت بدهیهای آنها به بانکها ، انجام پروژه های در دست اجرا ، و اجرای پروژه های جدید - با تصویب شورای اقتصاد - صرف خواهد شد .

تبصره ۱۴

دولت در طول برنامه دوم تکلیف مالکیت اراضی کشاورزان صاحب نسق را از طریق واگذاری اراضی به افراد صاحب نسق و یا ورثه آنها قطعی مینماید . همچنین دولت مجاز است کلیه محدودیتهای موجود در جریان معامله و اجاره زمینهای کشاورزی را لغو و محدودیت منابع طبیعی را طبق نقشه های شخصی تدوین نموده و به منظور ضمانت از معاملات اینگونه اراضی در استانهای مختلف کشور نقشه های یاد شده را در اختیار دهانتر استان رسمی قرار دهد .

تبصره ۱۵

به منظور ایجاد تعادل در مصرف ، اجرای سلسلهای صرفه جویی و همچنین تامین قسمتی از هزینه های استهلاک و بهره برداری تاسیسات انتقال و توزیع آب ، قیمت گذاری در مورد فروش آب شرب (مصرف خانگی) بحسب منطقه ای و با اعمال تعرفه های تصاعدی بگونه ای خواهد بود که رشد متوسط قیمت سالانه در هر شهر از ۲۰ درصد تجاوز ننماید . هر گونه کمکهای انتقالی دولت منظور کمک به اقتدار کم درآمد در این زمینه در قالب نظام سوسپد های پرداختی دولت سازماندهی خواهد شد .

تبصره ۱۶

به منظور تسریع و جلب منابع بیشتر جهت سرمایه گذاری در اجرای طرحهای شبکه های آبیاری و زهکشی به دولت اجازه داده می شود سالگی را که از محل بودجه عمومی دولت هر ساله در این زمینه پیش بینی می گردد، از طریق وزارت نیرو در اختیار بانک کشاورزی قرار دهد. بانک کشاورزی موظف است از محل تلفیق منابع مذکور با منابع اعتباری سیستم بانکی و منابع حاصل از مشارکت کشاورزان جهت سرمایه گذاری در ایس طرحها در چارچوب مقررات اعتباری بانک سبادت به اعطای تسهیلات نماید. در صورت لزوم بخشی از نیازهای اعتباری طرحهای مذکور می تواند از محل بودجه عمومی دولت بعنوان کمک بلا عوض تلقی گردد. عناوین و سهم حمایت دولت در قالب کمک بلا عوض و سوبسید سود انتظاری در طرحهای مشمول درجیات این کمک توسط کمیته ای مرکب از وزرات نیرو و سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد شد. بانک کشاورزی موظف است هر ساله مصالح دریافتی از بابت باز پرداخت اقساط تسهیلاتی را که از محل بودجه عمومی تامین شده است را صرف افزایش سرمایه دولت در آن بانک نماید. آیین نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف ۳ ماه از تصویب این لایحه توسط وزارت نیرو، سازمان برنامه و بودجه و بانک کشاورزی تهیه و به تصویب هیات دولت خواهد رسید.

وزارتخانه های کشاورزی و جهاد سازندگی می توانند از مقررات این تبصره (تشکیل کمیته، تدوین آیین نامه و...) مانند وزارت نیرو برای طرحهای آب و خاک شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی و احیای منابع طبیعی حسب مورد استفاده کنند.

تبصره ۱۷

در طول دوره برنامه در صورتی که اجرای طرحهای جدید و یا افزایش حجم عملیات طرحهای پیشنهادی، در جهت ارتقاء اهداف برنامه های بحث آب و کشاورزی خصوصاً در زمینه آب و خاک و امور زیربنایی و منابع طبیعی و اشتغال در زمینه صنایع روستائی ضروری تشخیص داده شود، دولت می تواند حسب مورد براساس پیشنهاد وزارتخانه های کشاورزی، جهاد سازندگی و نیرو و با تأیید سازمان برنامه و بودجه سمت به نامین بودجه مورد نیاز از سر جمع اعتبارات جذب شده عمرانی کشور، اقدام کند.

تبصره ۱۸

الف - وزارت مسکن و شهر سازی موظف است اراضی با کاربری های آموزشی، فرهنگی و خدماتی، در قالب

طرحهای مصوب شهری را در کلیه شهرهای کشور خریداری و تسلک نموده و حین اهدات و توسعه مدارس و مراکز فرهنگی و هنری، ورزشی، بهداشتی، درمانی و آموزشی و اشتغال - آموزش با قیمت منطقه‌ای به دستگاههای ذیربط واگذار نماید. تسلک و تامین هزینه های موضوع این شماره به روشهای زیر انجام می پذیرد:

- دریافت قسمتی از ارزش اضافی اراضی شهری که بر اثر تعیین کاربریهای انتفاعی و تراکم ساختمانی در طرحهای جامع، تفصیلی و هادی حاصل می شود، از مالکان اینگونه زمین ها.

- سرشکن کردن بخشی از هزینه ها بر روی قسمت قطعات مسکونی قابل واگذاری وزارت مسکن در کلیه شهرها.

- واگذاری زمین عوض به مالکان اراضی تسلک نده.

ب - شهرداریها موظفند زمینهای نا کاربری مذکور در بند الف این شماره را براساس طرحهای جامع، هادی و تفصیلی مصوب، سریعاً به دستگاههای ذیربط معرفی نمایند و به هنگام شروع اجرای طرحهای مزبور توسط دستگاههای مربوط، مجوز اهدات بنا را بدون رعایت تشریحات مدور پروانه ساختمانی و فقط با اعلام بروکف صادر نمایند. در هر صورت رعایت ضوابط و مقررات ملی و شهر سازی از سوی دستگاههای مذکور ضروری است.

ج - آیین نامه اجرایی این شماره توسط وزارت مسکن و شهر سازی با همکاری وزارت کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تجربه ۱۹

طی سالهای برنامه قیمت بنیاد پروارهای داخلی بگونه ای تعیین میگردد که با پایان برنامه دوم سوسید شرکتهای هواپیمائی دولتی به تدریج حذف گردیده و منابع مورد نیاز حین امور سرمایه گذاری، نگهداری و بهره برداری ناوگان هوایی این شرکتها از محل منابع داخلی آنها تامین شود. تدریس و چگونگی افزایش قیمت های مزبور و کاهش سوسیدها را پیشنهاد وزارت راهد و ترابری و سازمان برنامه و بودجه به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.

تبصره ۲۰

طی سالهای برنامه ، قیمت ارائه خدمات پستی و مخابراتی به تدریج بنحوی تعیین میگردد که امکان تأمین سرمایه گذارهای پیش سنی شده بمنظور پاسخگویی به نیازهای خدمات ارتباطی کشور از محل منابع داخلی شرکتیهای پست و مخابرات فراهم آید . تعیین قیمت ها و میزان سرمایه گذارهای شرکتیهای مذکور با منسویب شورای اقتصاد انجام خواهد شد . در تعیین قیمت ارائه این خدمات ، شریات (روزنامه ، کتاب و مجله) از تعرفه ترجیحی برخوردار خواهد شد .

تبصره ۲۱

دستگاههای اجرائی مکتد کلبه هزینه های مربوط به تعمیر و نگهداری و دیگر خدمات مشترک خانه های سازمانی مربوط به خود را از محل عواید حاصل از اجاره خانه های مزبور به کارکنان خود تأمین نموده و علاوه بر آن ترتیبی اتخاذ نماید تا هزینه های مربوط به آب ، برق ، مخابرات و سوخت توسط استفاده کنندگان پرداخت گردد .

همزمان با اجرای این تبصره حق عائله مندی پرسنل نیروهای مسلح که از خانه های سازمانی استفاده می کنند برقرار میگردد .

تبصره ۲۲

به منظور برقرار کردن اوقات فراغت نسل جوان کشور و کاهش آسیب های وارده به آنان ، تسهیلات لازم ارفسل موارد ذیل فراهم می گردد :

- ایجاد تسهیلات لازم ارفقبل بخشودگی مالیاتی بمدت ۵ سال (برای نقاط محروم A ، B) - پرداخت بخشی ارسود تسهیلات بانکی و مطالب آن در زمینه تأمین و توسعه انجمن ها ، کانونها و مراکز علمی ، آموزشی ، فرهنگی ، هنری ، سیمانی و تجرعی (کارگاهی برای جوانان) .

- توسعه وسائل ارتشاط جمعی اعم از مکتوب و سمعی و بصری به گونه ای که جذب جوانان به فرهنگ بهنگانه را به حداقل برساند . ایجاد تسهیلات لازم برای گشتهای علمی ، فرهنگی ، ورزشی و تفریحی برای جوانان .

- الگوسازی در زمینه های مختلف علمی ، فرهنگی و ورزشی برای جوانان به طرق مناسب .

- ایجاد تسهیلات لازم برای اشتغال جوانان .
- ایجاد تسهیلات بانکی جهت وام ارزان برای ازدواج جوانان .
- ایجاد تسهیلات لازم برای دوره -سراری جوانان متأهل .
- اولویت دادن به جوانان متأهل در امر استخدام و کارمندی .

تبصره ۲۳

دولت در جهت ایفای نقش فعال در مجامع فرهنگی و خیریه‌ها، پیش بینی های لازم را در بودجه های سالانه بعمل آورده بنحوی که اهداف ذیل تحقق یابد :

- احیاء و توسعه کرسیهای اسلام شناسی و زبان و ادبیات فارسی و تقویت کتابخانه های معتبر دنیا در زمینه کتب مربوطه .

- گسترش برنامه های آموزش زبان و ادبیات فارسی و سرنامه های فرهنگی برای خانواده های ایرانی در خارج از کشور .

- ایجاد ارتباط با مراکز علمی و فرهنگی خارج از کشور و ایجاد تبادل و گفتگو با علما و دانشمندان ادیان مختلف .

- گسترش مبادلات فرهنگی و حمایت از فعالیتهای بخش غیر دولتی در عرصه محصولات فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سراسر دنیا به ویژه کشورهای مسلمان در جهان سوم .

- توسعه رایزنیهای فرهنگی و خانه های فرهنگ و گسترش روابط با خیرکارانهای مستقل و سونتر منطقه ای و بین المللی و استفاده از کانالهای ماهواره ها جهت پوشش مخاطبان کشورهای دیگر .

تبصره ۲۴

منظور ارتقا، سطح علمی و کارایی دست اندرکاران برنامه های فرهنگی توتنبات لازم از سوی دولت در جهت توسعه مراکز آموزشی در رشته های چاپ و نشر، سینما، ایرانگردی و جهانگردی، نویسندگی و فعالیتهای هنری و تلبنی، تقویت آموزشهای تخصصی و کاربردی ضمن خدمت، ایجاد شرایط لازم به منظور بروز نوآوریها در امور فرهنگی بعمل خواهد آمد. همچنین دولت تسهیلات لازم برای فعالیتهای فرهنگی و هنری بخش غیردولتی (عمومی، تعاونی و خصوصی) را بنحوی فراهم می نماید که گردش اقتصادی آنها با سود متعارف تحقق یابد.

تبصره ۲۵

دولت تکلف است نسبت به ایجاد و اختصاص امکانات ورزشی برای بانوان، با توجه به حفظ شئون زن در جامعه اسلامی اقدام نماید.

تبصره ۲۶

به منظور ارتقای کیفی آموزش عالی، استفاده بیشتر از ظرفیت های آموزش عالی کشور و تنوع دانشجویان به تحصیل بهتر در مدت کوتاهتر و تقلیل افت تحصیلی، به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی اجازه داده می شود با رعایت نکات زیر بخشی از هزینه های تحصیلی دانشجویان را از آنان دریافت نمایند.

الف - معالغ تعیین شده با اخذ تعهد پرداخت تدریجی پس از اتمام تحصیلات از دانشجو دریافت شده بنحوی که هیچکس به دلیل نداشتن تمکن مالی از تحصیلات عالی محروم نشود.

ب - دانشجویانی که به پرداخت نقدی معالغ تعیین شده تعامل دارند از تخفیف ویژه برخوردار شوند.

ج - تمام هزینه مربوط به تکرار دروس دانشجویان مردود در هر درس از آنها بصورت نقدی یا تسهیلی دریافت گردد.

د - به منظور تشویق دانشجویان ممتاز و مورد حمایت دولت معافیهایی از تمام یا بخشی از معالغ دریافتی برای این قسمل دانشجویان در نظر گرفته شود.

آئین نامه اجرایی این تبصره توسط وزیرانخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی پیشنهاد و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد رسید .

تبصره ۲۷

به منظور توسعه امور تحقیقاتی و استفاده بیشتر از خدمات اعضای هیات علمی و پژوهشی به دولت اجازه داده می شود :

۱- کلیه مزایا و تسهیلاتی را که طی برنامه دوم به اعضای هیات علمی و پژوهشی دانشگاهها و موسسات تحقیقاتی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی تعلق می گیرد به اعضای هیات علمی و پژوهشی شاغل در مراکز زیر تشریح دهد :

الف - موسسات تحقیقاتی و آموزشی وابسته به وزارتخانه ها ، سازمانها و موسسات دولتی نظامی و انتظامی که بر حسب قانون یا با تأیید شورای گسترش وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ایجاد شده اند .

ب - ستادها و مراکز اداری که دارای پست سازمانی مصوب برای اعضای هیات علمی میباشند و صلاحیت اعضای مذکور حسب مورد به تصویب هیات های ممیزه مرکزی وزارتخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی یا هیاتهای ممیزه دانشگاهها مربوطه رسیده باشد .

۲- دستگاههای اجرایی بخشی از اعتبار فعالیتهای تحقیقاتی خود را از طریق عقد قرارداد تحقیقاتی با دانشگاهها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیر دولتی و موسسات پژوهشی که طبق مصوبه شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ایجاد شده اند و باخواهند شد و همچنین اعضای هیات علمی اینگونه موسسات هزینه نمایند . آئین نامه اجرایی این بند با پیشنهاد وزارتخانه های مذکور به تصویب هیات ویران می رسد . مصرف اعتبارات یاد شده صرفاً " نواح معاد این بند و آئین نامه اجرایی آن می باشد و از شمول قانون محاسبات و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی خواهد بود .

تبصره ۲۸

دولت موظف است در مناطقی که امکانات آموزشی کافی فراهم آورده است تمهیدات لازم برای اجباری

گرم شرکت کودکان لازم التعلیم در آموزش احماری و شرکت سمسوآدان گستر از ۴۰ سال در دوره های سوادآموزی رامراه آورده . در اسفند ماه هر سال فهرست مناطقی که در سال بعد مشمول آموزشهای مذکور در این تبصره می شوند برای اطلاع عموم اعلام خواهد شد . آئین نامه های اجرائی این تبصره ظرف سه ماه پس از تصویب این لایحه توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه شده و به تصویب هیات دولت خواهد رسید .

تبصره ۲۹

به منظور جلوگیری از گسترش تشکیلات دولتی به دستگاههای زیر اجازه داده می شود برخی از واحدهای تحت پوشش خود را براساس قراردادی که با هیات آسای واجه شرایط منعقد می نمایند با پرداخت بخشی از هزینه سرانه خدمات به آنها به صورت غیر دولتی (تعاونی و عمومی) اداره نمایند .

- وزارت بهداشت . درمان و آموزش پزشکی در خصوص مراکز درمانی . بیمارستانی . مراکز توانبخشی و حمایتی سازمان بهزیستی .

- وزارت آموزش و پرورش در خصوص مدارس با اولویت مدارس جدیدالتاسیس .

- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در خصوص مراکز درمانی و بیمارستانی .

- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در خصوص مراکز علمی . فرهنگی . هنری . سینمایی . ایرانگردی و جهانگردی و کتابخانه ها با اولویت مراکز جدیدالتاسیس .

آئین نامه اجرائی این تبصره به تصویب هیات دولت می رسد .

تبصره ۳۰

الف - به دولت اجازه داده می شود به منظور اعمال سیاستهای صرفه جویی و نامن منابع مورد نیاز سرمایه گذاری در بخش انرژی . قیمت چهار فرآورده اصلی نفتی (بنزین . نفت سفید . نفت گاز و نفت کوره) . گاز طبیعی و برق را به گونه ای تعیین نماید که متوسط قیمت فروش هر واحد به شرح زیر تعیین باید . وهولی های حاصل شده از پرداخت مالیات معاف بوده و در حسابهای جداگانه ای نزد خزانه نگهداری می شود توسط وزارت نفت . وزارت نیرو و سازمان انرژی اتمی و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه جهت احسرای طرحهای اکتشاف . تولید و انتقال نفت . طرحهای انتقال . پالایش و توزیع گاز و طرحهای تولید و انتقال نیروی برق و نیروگاههای اتمی به مصرف خواهد رسید .

- متوسط قیمت فروش هر لیتر از چهار فرآورده اصلی نفتی طی سالهای ۱۳۷۲ الی ۱۳۷۷ به ترتیب معادل ۱۸/۴ ریال ، ۵۱/۸ ریال ، ۶۲/۴ ریال ، ۸۹/۳ ریال و ۱۲۸/۷ ریال .

- متوسط قیمت فروش هر متر مکعب گاز طبیعی طی سالهای ۱۳۷۲ الی ۱۳۷۷ به ترتیب معادل ۱۲/۴ ، ۱۸/۵ ریال ، ۲۳ ریال ، ۴۰/۷ ریال و ۷۰/۵ ریال .

- متوسط قیمت فروش هر کیلو وات ساعت برق طی سالهای ۱۳۷۲ الی ۱۳۷۷ به ترتیب معادل ۲۲/۵ ریال ، ۵۵/۱۰ ریال ، ۶۹/۶ ریال ، ۸۷ ریال و ۱۰۹ ریال .

ب - کمک های انتقالی دولت به افشار کم درآمد و مراکز فرهنگی و آموزشی از طریق نظام سوسپه های پرداختی و با تعرفه های ترجیحی خاص ، سازماندهی می شود .

تبصره ۳۱

وزارت نیرو جهت ترغیب سایر موسسات به تولید هرچه بیشتر انرژی برق ، نرخ تضمینی خرید برق تولیدی آنها را با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه تعیین و اعلام نماید .

تبصره ۳۲

در زمان صلح با تأیید ستاد کل نیروهای مسلح و از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ، قسمتی از نیازهای نیروی انسانی دولت با استفاده از خدمت کادر و طبعه پس از گذراندن دوره آموزش نظامی شناسین می گردد .

- هزینه های مربوط به دوره آموزش نظامی سربنده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح بوده و حقوق ، مرابا و جیره های استحقاقی در دوره نصدی از محل اعتبارات دستگاه مربوطه تأمین می شود .

آئین نامه اجرایی این شهره توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و بد تصویب هیات دولت خواهد رسید .

تبصره ۳۳

برای جلب همکاری و مشارکت بیشتر مردم در اجرای طرحهای عمرانی دولتی، هزینه کردن آن قسمت از اعتبارات اینگونه طرحها که از محل وجوه دریاغنی از مردم تحت عنوان خود پاری حاصل می گردد، از شمول قانون محاسبات و سایر مقررات عمومی مستثنی است و تابع قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند خواهد بود.

تبصره ۳۴

دولت موظف است مابه التفاوت هزینه درمان بیمه شوندگان را پس از کسرانه بیم و فرانشیز پرداختی توسط آنها به عنوان سرانه دولت مطابق مقررات لایحه بیمه همگانی در طول برنامه، همه ساله در اختیار سازمانهای بیمه گرفتار دهد.

تبصره ۳۵

به وزارتخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می شود در طول اجرای برنامه از اسناد، خدمات علمی غیرایرانی خارج از کشور (با اولویت مسلمان بودن) صرفاً برای تدریس در دوره دکترا و همچنین تحقیق دعوت به کار نماید.

تبصره ۳۶

به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی اجازه داده می شود به منظور توسعه و تکمیل دوره های کارشناسی ارشد و دکترا با دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی کشورهای خارجی که با دولت جمهوری اسلامی ایران روابط دوستانه دارند، تفاهم نامه های علمی در زمینه مبادله اسناد و دانشجو و تشکیل سمینارها و کنفرانسها از طریق وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منعقد نمایند.

تبصره ۳۷

مدیریت مناطق آزاد تجاری موظف است براساس ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به ایجاد مراکز بهداشتی درمانی اقدام و هزینه های جاری آنها را برابرمصارفای وزارت مذکور از محل درآمدهای

اختصاصی خود تامین نمایند .

تبصره ۳۸

برای جبران خسارات مناطق جنگزده در جریان جنگ نحمیلی و بمنظور بازسازی مناطق جنگزده کشور علاوه بر اعتبارات معمول ملی و استانی مبلغ ۶۱۰۰ میلیارد ریال بشرح زیر طی سه حال اول برنامه اختصاصی می‌باشد :

الف - جبران خسارات مردمی شهری و روستائی اعم از خسارات واحدهای مسکونی و خدماتی کشاورزی و دامی و صنعتی بمیزان ۵۶۰ میلیارد ریال که طی دو سال اول برنامه تامین می‌گردد .

ب - اعتبارات عمرانی بمیزان ۱۵۱۰ میلیارد ریال جهت اجرای طرحهای امور اجتماعی ، زیربنائی و تولیدی در مناطق جنگزده .

همچنین اقدامات حمایتی دیگری نیز برای توسعه فعالیتهای تولیدی و بازرگانی و اشتغال زا در مناطق جنگزده از قبیل تامین سوسپه لازم برای تغذیل سود تسهیلات پرداختی در امور تولیدی و مسکن از محل ردیفهای سود تسهیلات بانکی فواین بودجه های سنواتی در طول برنامه درم بعمل خواهد آمد .

تبصره ۳۹

دولت موظف است بمنظور پیشگیری ، امداد رسانی و بازسازی و ترمیمی مناطق مستضعف کشور که در اثر حوادث غیرمترقبه طبیعی از قبیل سیل ، زلزله ، خشکالی ، آتش سوزی ، طوفان و یا بیش روی آب دریا خسارت دیده و یا در طول برنامه می‌بیند و همچنین بمنظور جبران خسارات وارده به مردم در بحثهای کشاورزی ، مسکن و امور معیشتی ، قسمتی از سود و کارمزد تسهیلات بانکی مورد نیاز متناسب با میزان خسارات وارده را همه ساله در بودجه گل کشور تامین نماید .

تبصره ۴۰

به شرکت ملی صنایع پتروشیمی اجازه داده می‌شود تعهدات خود را تا مبلغ ۲/۲ میلیارد دلار از محل درآمد (استیلاک با اضافه کل سود ویژه) بازپرداخت نماید و پس از بازپرداخت تعهدات، مالیات شرکت را مطابق قوانین تأدیه نماید.

تبصره ۴۱

طی برنامه دوم، معاد تبصره شماره ۳۰ قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، پیرامون شورای عالی بررسی و تعیین الگوی مصرف، به قوت خود باقی است.